

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۹۴/۰۵/۱۲

و اصلاحیه ۱۴۰۴/۰۲/۰۸

آیین نامه حاضر در اجرای مفاد ماده (۶۳) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران تهیه و تصویب گردیده است.

ماده ۱

حسابداران رسمی شریک مؤسسات حسابرسی که از این پس در این آیین نامه "شریک" نامیده می شوند، ضمن دارا بودن حداقل شرایط احراز شریک طبق بند (۳) ماده (۲۵) اساسنامه مصوب جامعه، از نظر سابقه و تجربه به دو گروه زیر تقسیم می شوند:

گروه اول: شرکایی که ۶ سال یا کمتر سابقه کار در سطح مدیر حسابرسی دارند.

گروه دوم: شرکایی که بیش از ۶ سال سابقه کار در سطح مدیر حسابرسی دارند.

ماده ۲

سقف مجاز ساعت کار ماهیانه ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای (موضوع مصوبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۱ شورای عالی مطابق مفاد بند ت ماده ۱ اساسنامه جامعه) توسط هر یک از شرکای مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی، مدیران حسابدار رسمی شاغل و سایر کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت آنان، برابر ۲۰۰ ساعت است.

تبصره ۱: سقف مجاز ساعت کار ماهیانه ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط شاغل انفرادی و هر یک از شرکای مؤسسات حسابرسی که عضو هیأت مدیره مؤسسه می باشند ۱۷۰ ساعت می باشد.

تبصره ۲: سقف مزبور در ماه‌های خاص تراکم کاری، حداکثر ۶ ماه در هر سال، تا ۲۰٪ قابل افزایش است.

تبصره ۳: در صورت استفاده مؤسسات حسابرسی از خدمات حرفه‌ای کارکنان سایر مؤسسات حسابرسی، در اجرای مفاد ماده ۱۲ "آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران"، ساعات کار کارکنان مزبور از سقف مجاز مؤسسه حسابرسی مبدأ کسر و به سقف مجاز مؤسسه حسابرسی مقصد اضافه خواهد شد.

تبصره ۴: حسابداران رسمی که حسب وظایف محوله به اموری بجز خدمات تخصصی و حرفه‌ای در مؤسسه اشتغال داشته باشند، ساعات کار ایشان در محاسبات سقف مجاز برای مؤسسه لحاظ نخواهد شد.

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۳

سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط هر شریک و کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت مستقیم ایشان در طی یک سال (بدون در نظر گرفتن افزایش ساعت کار موضوع تبصره ۲ ماده ۲ فوق)، به شرح زیر است:

جمع ساعت کار (سالانه)	سقف کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت		شریک	
	ساعت کار (سالانه)	تعداد (نفر)	ساعت کار (سالانه)	
۳۱۲۰۰	۲۸۸۰۰	۱۲	۲۴۰۰	گروه اول
۴۵۶۰۰	۴۳۲۰۰	۱۸	۲۴۰۰	گروه دوم

سقف مزبور، متناسب با کاهش تعداد کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت مستقیم شرکا، تعدیل می‌گردد.

ماده ۴

هر یک از شرکای گروه اول و گروه دوم، به ترتیب می‌توانند حداکثر از ۳ و ۴ مدیر حسابدار رسمی شاغل در استخدام به عنوان مدیر مسئول کار (مدیر اول) تحت نظارت مستقیم خود، استفاده نمایند. در این صورت، به ازای هر مدیر حسابدار رسمی مزبور، سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط هر یک از شرکای فوق، به ترتیب به میزان $\frac{1}{4}$ و $\frac{1}{3}$ تعداد و ساعات کار کارکنان حرفه‌ای موضوع ماده (۳) این آیین نامه، افزایش خواهد یافت.

ماده ۵

سقف مجاز تعداد کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت یک حسابدار رسمی شاغل انفرادی و ساعت کار آنان، معادل ۵۰٪ سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت شریک گروه اول (موضوع ماده (۳) این آیین نامه)، است.

تبصره: حسابدار رسمی شاغل انفرادی، از نظر شمول ضوابط ماده (۴) این آیین نامه، هم‌تراز شریک گروه اول، می‌باشد.

ماده ۶

در صورتی که شرکای مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی و مدیران حسابدار رسمی شاغل تحت استخدام آنان، عضو هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی باشند، ساعت کار ماهیانه و تعداد و ساعت کار کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت آنان، معادل ۵۰٪ سقف‌های تعیین شده در مواد (۲) الی (۵) این آیین نامه (حسب مورد)، می‌باشد. همچنین کارشناسان رسمی دادگستری و کارشناسان مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه موظفند در پایان هر سال مالی اظهارنامه مالیاتی خود را به جامعه حسابداران رسمی

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

اعلام نمایند و جامعه بر اساس درآمد اظهاری و نرخ حق الزحمه شریک، ساعات کار مربوط را محاسبه و معادل ۸۰٪ آن را از ساعات سقف مجاز کسر نماید.

ماده ۷

خدمات مجاز حرفه‌ای غیر از حسابرسی صورت‌های مالی و سایر خدمات اطمینان بخشی، با ضریب ۵۰٪ ساعت کار، از سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع این آیین نامه، کسر می‌گردد.

ماده ۸

سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی، به ترتیب براساس مواد (۳) و (۵) و تعدیلات سقف‌های مزبور براساس تبصره‌های ماده (۲) و مواد (۴)، (۶) و (۷) این آیین نامه (حسب مورد)، تعیین می‌گردد.

تبصره: سقف مزبور متناسب با مدت اشتغال شرکا و مدیران حسابدار رسمی شاغل در استخدام مؤسسه، تعدیل می‌گردد.

ماده ۹

کارهای حسابرسی براساس میانگین جمع دارایی‌ها و درآمد حاصل از فروش و ارائه خدمات طبق جدول ذیل به چهار گروه طبقه‌بندی می‌شود. نحوه اعمال سرپرستی کارهای مزبور، حداقل باید با رتبه‌های تعیین شده در این جدول انجام شود.

(مبالغ میلیارد ریال)

طبقه	اندازه کار حسابرسی	میانگین جمع دارایی‌ها و درآمد فروش	رتبه سرپرستی
چهارم	کارهای کوچک	کمتر از ۲۵۰۰	حسابرس ارشد
سوم	کارهای متوسط	مساوی یا بیشتر از ۲۵۰۰ و کمتر از ۵۰۰۰	سرپرست
دوم	کارهای بزرگ	مساوی یا بیشتر از ۵۰۰۰ و کمتر از ۱۰۰۰۰	سرپرست ارشد
اول	کارهای خیلی بزرگ	مساوی یا بیشتر از ۱۰۰۰۰	مدیر / سرپرست ارشد

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

تبصره ۱: در کارهای کوچک، متوسط و بزرگ، سقف کارکرد و بودجه کار نباید از ۷۵۰، ۱۵۰۰ و ۳۰۰۰ ساعت بیشتر باشد. در غیر این صورت کار در رتبه بالاتر طبقه‌بندی خواهد شد.

تبصره ۲: میانگین جمع دارائی‌ها و درآمد فروش هر سال بر اساس آخرین نرخ تورم اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تعدیل می‌شود.

ماده ۱۰

سقف کار/ درآمد هر رتبه از مؤسسات حسابرسی براساس ضوابطی که هیأت‌مدیره جامعه ظرف مدت ۳ ماه پس از تصویب این آیین‌نامه تعیین می‌نماید، خواهد بود.

ماده ۱۱

ساختار ساعات کارکنان حرفه‌ای شاغل در هر کار حسابرسی، با رعایت مفاد ماده (۸) این آیین‌نامه، باید براساس ترکیب زیر باشد:

مدیر دوم	۱ درصد ساعت کل کار
مدیر اول (مدیرمسئول کار)	۵ درصد ساعت کل کار
سرپرست ارشد / سرپرست	۱۴ درصد ساعت کل کار
حسابرس ارشد	۲۰ درصد ساعت کل کار
حسابرس	۵۰ درصد ساعت کل کار
کمک حسابرس	۱۰ درصد ساعت کل کار

تبصره ۱: در هر کار حسابرسی، هر یک از رتبه‌های بالاتر، به‌استثنای مدیر دوم که الزاماً باید یکی از شرکای مؤسسه باشد، می‌تواند به‌جای رتبه‌های پایین‌تر انجام وظیفه نماید.

تبصره ۲: در هر کار حسابرسی که توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی انجام می‌گردد، سهم درصد کار ایشان از ساعات کل کار، حداقل برابر ۶ درصد می‌باشد.

تبصره ۳: در مورد کارهای کوچک ساعت کارهای رده سرپرست و سرپرست ارشد می‌تواند بجای رده‌های بالاتر تخصیص یابد.

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱۲

برگ کارکرد و تخصیص کار ماهیانه شرکای مؤسسات حسابرسی، حسابداران رسمی شاغل انفرادی و مدیران حسابدار رسمی شاغل و سایر کارکنان حرفه‌ای تحت استخدام آنان، همچنین کارت کنترل پروژه برای هر کار حسابرسی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای مجاز، باید تهیه و تنظیم گردد.

ماده ۱۳

طبقه‌بندی مشاغل کارکنان حرفه‌ای شاغل در خدمات حسابرسی و شرایط احراز آنها، به شرح زیر می‌باشد:

۱- (۱۳) رتبه‌های کارکنان شاغل در حرفه حسابرسی به ترتیب زیر تعیین می‌شود:

الف) کمک حسابرس.

ب) حسابرس.

پ) حسابرس ارشد.

ت) سرپرست حسابرسی.

ج) سرپرست ارشد حسابرسی.

چ) مدیر حسابرسی.

ح) شریک.

تعاریف رتبه‌های کارکنان حرفه‌ای و شرایط احراز صلاحیت حرفه‌ای آنان، به شرح زیر است:

کمک حسابرس

کارآموزان حسابرسی که در انجام کارها، تحت نظارت مستقیم رتبه‌های بالاتر عهده‌دار انجام امور ساده حسابرسی می‌باشند، "کمک حسابرس" نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:
دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته‌های حسابداری و حسابرسی و یا رشته‌های مشابه که فاقد سوابق تجربی هستند.

حسابرس

کارکنان حرفه‌ای که توانایی درک و اجرای برنامه‌های حسابرسی را تحت نظارت رتبه‌های بالاتر داشته باشند "حسابرس" نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر حسابداری و حسابرسی با حداقل ۶ ماه سابقه کار.
- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل یک سال سابقه کار.

آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

حسابرسی ارشد

کارکنان حرفه‌ای که دانش و مهارت لازم برای رسیدگی مستقل به کلیه سرفصل حساب‌ها و توانایی برنامه‌ریزی و هدایت یک کار حسابرسی کوچک را به‌طور کامل دارا بوده و قادر به اعمال نظارت بر کار حساب‌رسان و کمک حساب‌رسان و پاسخگویی و ارائه مستندات و نتایج کار حسابرسی به رتبه‌های بالاتر باشند، "حسابرسی ارشد" نامیده می‌شوند.

حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس حسابداری و حسابرسی با حداقل ۲ سال سابقه کار.
 - کارشناس ارشد حسابداری و حسابرسی و بالاتر با حداقل ۱ سال سابقه کار.
 - کارشناس، کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل ۳ سال سابقه کار.
- تبصره:** کارکنان حرفه‌ای رشته حسابداری و حسابرسی مؤسسات حسابرسی با سابقه کار بیش از ۱۰ سال با تأیید و معرفی مؤسسه به‌عنوان حسابرس ارشد تلقی می‌شوند.

سرپرست حسابرسی

کارکنان حرفه‌ای که توانایی لازم برای برنامه‌ریزی و هدایت بیش از یک کار حسابرسی کوچک و متوسط را به‌طور همزمان دارا بوده و قادر به اعمال نظارت بر کار کلیه رتبه‌های پایین‌تر از خود و پاسخگویی و ارائه مستندات و نتایج کار حسابرسی به رتبه‌های بالاتر باشند، "سرپرست حسابرسی" نامیده می‌شوند، حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس حسابداری و حسابرسی با حداقل ۳ سال سابقه کار.
- کارشناس ارشد حسابداری و حسابرسی و بالاتر با حداقل ۲ سال سابقه کار.
- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل ۴ سال سابقه کار.

سرپرست ارشد حسابرسی

کارکنان حرفه‌ای که دانش و مهارت لازم برای برنامه‌ریزی و هدایت بیش از یک کار حسابرسی کوچک و متوسط و بزرگ را به‌طور همزمان و یا یک کار خیلی بزرگ را دارا بوده و قادر به اعمال نظارت بر کار کلیه رتبه‌های حرفه‌ای پایین‌تر از خود و پاسخگویی و ارائه مستندات و نتایج کار حسابرسی به مدیر مسئول کار باشند، "سرپرست ارشد حسابرسی" نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس حسابداری و حسابرسی با حداقل ۵ سال سابقه کار.
- کارشناس ارشد حسابداری و حسابرسی و بالاتر با حداقل ۴ سال سابقه کار.

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل ۶ سال سابقه کار.

مدیر حسابرسی

حسابدار رسمی پس از معرفی کتبی از سوی هیئت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی به جامعه و در صورت صدور احکام مدیریت توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه یا سازمان حسابرسی به عنوان مدیر حسابرسی شناخته می‌شود.

تبصره: سرپرستان ارشد حسابرسی که طبق ضوابط جامعه و سازمان حسابرسی در آزمون سطح مزبور شرکت و پذیرفته شده باشند، سوابق کاری آنها در رده حرفه‌ای سرپرست ارشد حسابرسی حداکثر ۳ سال در سطح مدیر حسابرسی تلقی می‌شود.

شریک

حسابدار رسمی پس از احراز شرایط "مدیر حسابرسی"، چنانچه حداقل سه سال سابقه کار تمام‌وقت نزد مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی با سمت "مدیر حسابرسی" یا "سرپرست ارشد حسابرسی" داشته باشند، واجد شرایط لازم به عنوان "شریک" در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه می‌باشند.

۲-۱۳) احراز رتبه "حسابرس ارشد"، "سرپرست حسابرسی"، "سرپرست ارشد حسابرسی"، علاوه بر شرایط پیش‌بینی شده در بند ۱-۱۳)، منوط به گذراندن حداقل ۴۰ ساعت آموزش حرفه‌ای مورد تأیید جامعه یا سازمان حسابرسی به ازای هر سال سابقه کار حرفه‌ای و کسب امتیاز قبولی در آزمون تعیین رتبه مورد پذیرش جامعه یا سازمان حسابرسی (حسب مورد) است.

۳-۱۳) منظور از سابقه کار، سابقه کار تمام‌وقت ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای مطابق ساعات قانون کار، در سازمان حسابرسی، مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا نزد حسابداران رسمی شاغل انفرادی است.

تبصره ۱: سابقه کار در زمان دانشجویی مقطع کارشناسی، معادل ۵۰ درصد و حداکثر معادل دو سال محاسبه می‌شود.
تبصره ۲: سابقه کار حسابداری پس از اخذ مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد و بالاتر، حداکثر معادل ۵۰ درصد سابقه مورد نیاز هر رتبه حرفه‌ای، مجموعاً حداکثر ۳ سال سابقه حسابرسی محاسبه می‌شود.

۴-۱۳) مدارک حرفه‌ای بین‌المللی مورد پذیرش عبارت است از مدارک اخذ شده از انجمن حسابداران رسمی خبره در انگلستان و ولز (ICAEW)، انجمن حسابداران رسمی انگلستان (ACCA)، انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA)، انجمن حسابداران کانادا (CPA CANADA) و پذیرش مدارک عضویت در سایر مجامع حرفه‌ای بابت جایگزینی مدرک تحصیلی کارشناسی حسابداری یا رشته‌های مشابه منوط به تصویب شورای عالی جامعه می‌باشد.

آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

۵-۱۳) منظور از رشته‌های مشابه رشته‌هایی هستند که حداقل ۲۴ واحد از دروس آنها، حسابداری، حسابرسی و مدیریت مالی باشد.

ماده ۱۴

لازم است ضوابط این آیین‌نامه در پرسش‌نامه‌های پیش‌بینی شده در آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای (موضوع ماده ۳۱ اساسنامه) منظور و در طبقه‌بندی حسابداران رسمی شاغل انفرادی و مؤسسات حسابرسی مورد توجه قرار گیرد.

ماده ۱۵

آیین‌نامه حاضر در ۱۵ ماده و ۱۵ تبصره توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد شده، در تاریخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۲ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده و از تاریخ تصویب و ابلاغ، لازم‌الاجرا است.